

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LXIV. — Izdan in razposlan dne 28. junija 1903.

Vsebina: Št. 135. Razpis o davščine prosti porabi žganja v narejo žveplenega ali očetnega etra.

135.

Razpis finančnega ministrstva z dne 25. maja 1903. l.

o davščine prosti porabi žganja v narejo žveplenega ali očetnega etra.

Izpreminjaje neka določila razpisa finančnega ministrstva z dne 20. julija 1899. l. (drž. zak. št. 126 in II. oddelka priloge k §. 2, II. izvršitvenega predpisa za davek od žganja z dne 21. julija 1899. l., drž. zak. št. 130) se v porazumu s kraljevim ogrskim finančnim ministrstvom ukazuje nastopno:

I. Davščine prosta poraba žganja v narejo žveplenega etra ali očetnega etra je od dne veljavnosti tega ukaza počenši dovoljena samo za tiste množine teh etrovih vrst, katere se ali preko carinske črte izvažajo v inozemstvo ali v tuzemstvu za tehnične namene oddajajo osebam, ki so za to upravičene po dohodarstvenem uradu. (Oddelek V.)

V te namene določeni žvepleni eter ne sme imeti višje specifične teže nego 0.733 pri 15° C.

Pri določbi specifične teže žveplenega etra je postopati po prilogi A.

Oceten eter, kateri tu velja, mora v sebi imeti najmanj 50 težnih odstotkov „čistega očetnega etra“. Množina tega čistega očetnega etra se določi po prilogi B, množina „neizpremenjenega alkohola“

v trgovinskem očetnem etru, ki ga je odnesti, po prilogi C.

Priloga C.

Da bi se žganje, davščine prosto dobivano v narejo žveplenega ali očetnega etra, prej denaturiralo, se ne zahteva. Prigledno pristojbino je dodatno pri obračunu predpisati, da se plača, samo za tisto množino žganja, katera se je porabila za narejo v tuzemstvu oddanega žveplenega ali očetnega etra.

II. Z ozirom na dovoljenje davščine prosto prejemati žganje in gledé prejetja se uporabljajo brez ozira na to, so-li iz tega žganja narejeni etri namenjeni za izvoz ali za oddajo osebam, ki so za to upravičene po dohodarstvenem uradu, v tuzemstvu, ukrepi §§. 1 in 2 razpisa finančnega ministrstva z dne 20. julija 1899. l. (drž. zak. št. 126) s to premembo, da se dovoljenje daje tudi tistim obrtnim podjetjem, katera za oba namena porabijo najmanj deset hektolitrov alkohola, in da se poskuski izdelka ne odvezemajo v kak drug, ne pod oddelkom III. povedani namen.

Tistim podjetnikom, kateri imajo že dovoljenje davščine prosto porabljati žganje za narejo žveplenega in očetnega etra, je pismeno naznaniti pogoje in prigledne naredbe, s tem ukazom izpremenjene.

III. Zglašajo in uradno obravnavajo naj se posamezne pošiljatve po določenih §§. 3, 4 in 5 gori omenjenega finančnoministrskega razpisa z dne 20. julija 1899. l. z naslednjimi premembami:

Vzorec I. 1. Vsako pošiljatev žveplenega in očetnega etra v tuzemstvu je, in to po priloženem vzorcu I, zglasiti v dvojnem izdatku.

Vzorec 1. 2. Namesto izvoznega registra je pisati zabeležek po priloženem vzorcu 1. Ta zabeležek je prav tako kakor izvozni register završiti in vposlati.

3. Vsaka pošiljatev se mora uradno preiskati.

Posiljalni urad naj namesto množine v litrih in alkoholovitosti ove samo kosmato in čisto težo; pri tem se lahko tara že prej ove s primernimi naredbami, da se pozneje poistovetijo shranke.

Da se najde specifična teža žveplenega etra, oziroma vsebina čistega očetnega etra in neizpremenjenega alkohola v očetnem etru, je odjemati poskuse na slepo, in to pri žveplenem etru po 200 gramov, pri očetnem etru po 100 gramov.

Poskuse je, kakor izvoli stranka, vzeti ali iz prevozne shranke, postavljene v uradno obravnavo, oziroma, če pošiljatev sestoji iz več takih shrank, iz enih teh shrank, katere je pa izbrati, ne da bi na to smela vplivati stranka, ali pa iz založne posode. V poslednjem primeru naj nadzorni organi pazijo na to, da se vliva v prevozne shranke res iz tiste založne posode, iz katere se je vzel poskusek.

Poskuse je vlti v steklenice s trdnimi stenami ali v pločevinske posode, ki naj jih dostavi stranka, in napolnijo naj se te posode do $\frac{3}{4}$ svoje prostornine največ. Posode je nato prav dobro zamašiti in tako deti pod uradni in stranke pečat, da se zamašek in vrat steklenice ovijeta s papirjem, papir se trdno priveže na vrat steklenice, konec vrvice se potegne čez odprtino steklenice in nato pritrdi z dvema pečatom stransko na stekleničnem vratu. Posode s poskusi je opremiti z vinjetami, na katerih je počititi ime podjetja, datum, kdaj se je odvzel poskusek, in pa težo.

Tako zavarovane in ovzorčane poskuse je v preiskavo poslati naravnost na preiskovališče tehničnega finančnega prigleda na Dunaju.

Za poskuse porabljene etrove množine je prišteti tistim množinam, za katere je dovoljena davščine prosta poraba žganja.

4. Ako se pri izstopnem uradu najde uradna zapora poškodovana, je o najdenih nedostatkih sestaviti dejstveni spis.

Pri tem naj se v obče ove samo kosmata teža, oziroma preštejejo se poslatve, čisto težo pa je ovedeti in poskusek je odvzeti samo, kadar so kaki posebni pomiselki.

Kake ovedene nedostatke je počititi v obeh enakopisih izrecila.

Ako se pošilja za prejemanje upravičenim osebam v tuzemstvu, je finančne straže oddelek, v katerega okrožju ima za prejemanje upravičeni svoje stanovišče, dolžno zastopati mesto izstopnega urada in rešeni duplikat izrecila priložiti zapisku, ki naj ga piše podjetnik po ukrepih finančnega deželnega oblastva.

IV. Izmed zapiskov, predpisanih v §. 6 večkrat omenjenega finančnoministrskega razpisa, je pisati samo konto, in to po priloženem vzorcu II a.

Vzorec II a

Obračun je narediti zmislooma porablja je določila §. 7 tega razpisa.

Pri tem je za vsakih 100 kilogramov žveplenega etra odračuniti $157\frac{1}{2}$ hektolitrovih stopinj alkohola, oziroma za vsakih 100 kilogramov v trgovinskem očetnem etru ovedenega čistega očetnega etra $70\frac{1}{2}$ hektolitrovih stopinj alkohola poleg z analizo najdene množine alkohola v neizpremenjeni obliki.

Kot dokazila za preračun teže na alkoholovitost, ki ga je izvesti v kontu, je kontu priložiti dotične analizne potrdilnice.

V. Osebe, ki hočejo dobivati z davščine prosto porabo žganja narejen žveplen ali oceten eter v tehnične namene, kakor na primer kot topilo za smolce, masti, etrska olja, strelni bombaž itd., oziroma (oceten eter) v nareji laka, potrebujejo za to dovoljenja finančnega oblastva prve stopnje. To dovoljenje se sme dodeljevati samo takim osebam, katere izkažejo z izpričevalom trgovinske in obrtne zbornice, da obratujejo obrt, v katerem se žvepleni ali ocetni eter rabi samo za tehnične namene, da te potem takem žganje ne toči, niti ne trži ž njim, niti se ne prodaja na drobno, in da se tudi obdavčeno žganje ne podeluje nadalje za povživanje.

Te osebe so pod dohodarstvenouradnim prigledom in imajo dolžnost pisati po ukrepu finančnega deželnega oblastva urejene zapiske o dobivanju in porabljanju etra v posameznih primerih.

VI. Ta ukaz zadobi moč z dnem 1. julija 1903. l.

Pri tistih osebah, katere že imajo dovoljenje za davščine prosto porabo žganja v narejo žveplenega ali očetnega etra, je dne 29. junija 1903. l. ovedeti vse zaloge žveplenega in očetnega etra in kakih postranskih izdelkov, kakor tudi vse zaloge denaturiranega in nedenaturiranega žganja ki je namenjeno za narejo žveplenega ali očetnega etra, in tem zalogam ustrezajočo množino alkohola je pripisati v posebnem kontu (vzorec II b). Alkoholovitost se oveduje

v denaturiranem in nedenaturiranem žganju kakor po navadi s 100 delnim alkoholometrom.

Kar se tiče ovedbe specifične teže žveplenega etra, oziroma vsebine čistega očetnega etra in neizpremenjenega alkohola, je postopati, kakor je predpisano v oddelku III sub 3 in preiskovališče tehničnega finančnega prigleda na Dunaju bo tudi té ovedbe opravljalo po navodilih, podanih v prilogah A, B in C.

Tudi tu je analizne potrdilnice priložiti kontu, pisanemu po vzorcu II b.

Böhm s. r.

Vzorec II b.

Priloga A.

(K oddelku I ukaza.)

Navodilo

za

določanje specifične teže žveplenega etra.

(Spisal dr. Franc Freyer.)

Ovedujoč specifično težo žveplenega etra je še veliko bolj kakor o gostomerjenju alkohola paziti na toploto tekočine. Ker niso tukaj kakor pri alkoholu samo zmesi z vodo, temuč se specifična teža poskusa določa s tremi komponentami, etrom, alkoholom in vodo, ki imajo vse različen raztezen koeficijent, ni moči povedati nikake za vse mogoče zmesi teoretično natančne toplotne korekcije. Gostomerjenje je torej kolikor moči izvesti pri 15 stopnjah Celzijevih. Pri manjših odstopih, med 10 in 20 stopnjami, se more za vsako stopnjo Celzijevo napraviti korekcija ene enote tretje decimalne brez velikega pogreška. Torej je na primer pri 3 stopnjah čez 15 = pri 18 stopnjah, prišteti tri enote tretje decimalne, pri 12 stopnjah pa odšteti tri take enote. Odvzeti poskusek se v ohlapno zaprti posodi postavi v vodo, ki ima primeroma 15 stopinj, in se tako pripravi do te toplote ter potem vlije v stekleni cilindar. Nato se pogrezne gostomer in zapre cilindar s stekleno kapo. Kakor hitro se je gostomer upokojil, se takoj odčita specifična teža in toplota. Dolgo stati pustiti pred odčitanjem ni dobro. Ker je eter jako za ogenj nevaren in lahko hlapen, ne sme biti blizu ne gorečih ne tlečih stvari (cigar) in prav zategadelj je čisto nedopustno potrebno toploto etrovo dobiti tako, da se ogreje pri peči ali celo da se drži nad plamenom. To naj se temveč zgodi tako, da se potopi v vodo.

Priloga B.

(K oddelku I ukaza.)

Navodilo

za

določanje vsebine očetnega etra.

(Spisal dr. Franc Freyer.)

V 100 centimetrskem betiču (stekleničici) se natanko odtehtajo kaki 3 grami očetnega etra. Da se bode laže mešal z vodo, pridene se mu 10 kubičnih centimetrov alkohola in se napolni stresaje z vodo skoraj do znamke. Čim je tekočina dobila sobno toploto, napolni se popolnoma do znamke, pretrese se dobro in množino 25 kubičnih centimetrov se odpipetira v betič, ki se dá zapreti. Dobro je določbo vedno takoj dvojno izvršiti. Odmerjena množina se, pridevši ji malo fenoltaleina z nekimi kapljami luga, natančno nevtralizuje in nato se ji pridene 25 kubičnih centimetrov $\frac{1}{2}$ normalnega alkoholovitega kaliluga. Za določbo vsebine alkoholovitega luga se ga dene 25 kubičnih centimetrov v drug betič in obé posodi se dobro zaprti pustita stati šest ur ali čez noč. Da se to hitreje izvede, se zmes namesto da se pusti delj časa stati, lahko razgreje v vodni kopeli z nastavljenim hladnikom povratnega toka. Nato je oba poskuska porabljuje fenoltalein titrovati s $\frac{1}{2}$ normalno solno kislino. Razlika porabljenih kubičnih centimetrov kisline, množena s 0.044, daje množino očetnega etra, ki je v odmerjenih 25 kubičnih centimetrih, nato jo je preračunati na odstotke.

Priloga C.

(K oddelku I ukaza.)

Navodilo

za

določanje neizpremenjenega alkohola v trgovinskem žveplenem etru in pa očetnem etru.

(Spisal dr. Franc Freyer.)

Določa se v obeh primerih po Adam-ovi acetilokloridni metodi.*)

A. Podlage metodi.

Adam-ova metoda je osnovana na istini, da acetiloklorid z alkoholom reagira tvoreč 1 molekul kisline in 1 molekul etra, dočim pri vplivanju vode postaneta 2 molekula kisline. Stori se tako, da na alkoholoviti eter deluje presežen acetiloklorid, razkroji se neporabljena množina tega poslednjega z vodo in titruje se kislina, ki se je naredila. Enaka množina acetiloklorida se neposrednje razkroji z vodo in tudi titruje. Iz razlike porabljenega alkalijskega se podá prvotna vsebina alkohola, ki se določa, in sicer ustreza 1 molekulu alkalijskega 1 molekulu alkohola.

B. Izvedba metode o določanju alkohola v žveplenem etru.

Najprej se najde s predposkušnjo približna vsebina alkohola in vode v etru, ki se naj preskuša. V ta namen se kakih 20 kubičnih centimetrov etra stresa z enako množino nasitene klorokalcijeve raztopine v stopnjevanem cilindru in se odčita neraztopljena ostala prostornina. Zmanjšanje prostornine ustreza približno vsebini „alkohola + vode“.

Da se izvede prava poskušnja, je odtehtati toliko etra, ki naj se preskusi, da s predposkušnjo najdena množina „alkohola + vode“ ne iznaša nad 1 gram.**)

Bode se na primer etra, ki ima v sebi 80 prostorninskih odstotkov čistega etra in 20 prostorninskih odstotkov „alkohola + vode“, v delo vzelo kakih 5 gramov. Pri precej čistih tvarinah, torej pri takih, katerih se v delo vzame večja množina, more se ta odmeriti s pipeto in teža določiti iz poprej najdene specifične teže; pri močno alkoholovitem in vodovitem etru pa se tehtja približno četverna množina v betiču po 100 kubičnih centimetrov, ki se dá zapreti, napolni se ob sobni toploti z vode prostim etrom do znamke in se odmeri od zmesi s pipeto 25 kubičnih centimetrov. Ti se denejo v betič s trdnimi stenami, ki drži kakega $\frac{1}{2}$ litra, in temu se pridá 50 kubičnih centimetrov raztopine acetiloklorida v kloroformu, katera ima v litru 100 gramov acetiloklorida. Betič se takoj zapre z enkrat prevrtanim kavčukovim zamaškom, ki ima v svojem vrtanju lijak s pipo, kateri drži kako $\frac{1}{4}$ litra. V lijak pride kakih 100 kubičnih centimetrov vode, to se pusti z zaprto pipo kaki dve uri stati tako, da se dobro previhteva. Da se najde vsebina acetilokloridove raztopine, se je dene 50 kubičnih centimetrov v drug betič, zapre se v njem prav tako

*) Avstrijski kemiški časnik l. 1899, str. 242.

**) O predposkušnji najdeni prostorninski odstotki se morejo tu kar vzeti za težne odstotke.

in se potem pusti stati. Ko se je poskusek pred odmero izredčil z vode prostim etrom, dá se v drugi betič, ki ima v sebi acetilokloridovo raztopino, še enoliko porabljenega vode prostega etra kolikor ga je v 25 kubičnih centimetrih zmesi. To zato, da se odpravijo kaki pogreški, ko bi bil morebiti vode prosti eter še onečiščen s sledovi vode ali alkohola. Odmerja se acetilokloridova raztopina tako, da se na založno steklenico postavi dvakrat prevrtan zamašek, ki ima v enem vrtnanju pipeto s 50 kubičnimi centimetri, v drugem stekleno cev z na nji pritrimim gumičevim pihalom.

Ko sta betiča, opravljena kakor gori rečeno, stala dve uri, odpre se prav oprezno lijakova pipa ter se pusti nekaj vode noter, pri čemer zrak s solno kislino pobegne v mehurčkih ter svojo solno kislino oddá vodi. Čim je tlak izenačen, zapre se pipa, stresa se oprezno, da pride kloroform v tesno dotiko z vodo; nató se pusti ostanek vode noter teči ter se lijak in zamašek dobro izplakneta z vodo. Vsebina obeh posod se slednjič titruje z dvojnnonormalnonatrovim lugom, pridevši fenolftaleina. Za konec reakcije je smatrati slabo rdečico, ki ostane, če se krepko stresne z zamaškom zaprti betič. Iz razlike pri obeh titracijah porabljenih kubičnih centimetrov luga se podá vsebina alkohola, in sicer ustreza 1 kubični centimeter luga 0.092 gramov = 0.1157 kubičnih centimetrov alkohola. Vsebina alkohola se poveduje v litrih za 100 kilogramov etra.

V mnogih primerih je dobro določbo ponoviti z izračunjeno množino etra, katerega sestava je zdaj že znana. Koliko je alkohola, podá se iz izvedene določbe, približna vsebina etra iz predposkušnje, ostanek se lahko smatra za vodo. Nato se izračuni največja pripustna množina poskuska, ki ga je preskusiti; to se sme opraviti za 5 gramov acetiloklorida (50 kubičnih centimetrov kloroformove raztopine) pustivši 1 gram presežka acetiloklorida, in to s predpolago, da 1 gram alkohola razkroji 1.7 grama acetiloklorida in 1 gram vode 4.33 gramov acetiloklorida in določanje se ponovi s tako izračunjeno množino.

C. Izvedba metode določujoč alkoholovo vsebino v očetnem etru.

Tu ni treba pod B povedane predpreskušnje, ker je vsebina „alkohola + vode“ že znana s poprejšnjo ovedbo čistega očetnega etra (po navodilu, priloga B). Množina očetnega etra, ki nima v sebi nad 1 gram „alkohola + vode“, se dene v betič, pridene se 50 kubičnih centimetrov desetodstotne acetilokloridove raztopine in se nato dalje postopa, kakor je povedano pod B. Potrebna množina očetnega etra se lahko odtehta tako, da se je dene nekoliko v betič s tesnim vratom, v katerem tiči pripravna pipeta, in nato se pretehta betič s pipeto vred. S pipeto se potem spravi potrebna množina v betič, v katerem je acetilokloridova raztopina, in tehta zopet betič s pipeto vred. Ali pa se odmeri očetni eter s pipeto naravnost v betič in se ové teža večje množine (50 ali 100 kubičnih centimetrov) tako, da se piknometar, ki se zapira, ob toploti, kakršna je tisti čas v sobi (ne ob 15 stopnjah!) napolni z očetnim etrom in tehta. Opomniti je še, da nečisti očetni eter reaguje skoraj vedno kislo, tako da se tudi tukaj ne sme zanemariti nevtralizacija in odbitek porabljenih kubičnih centimetrov luga, kakor se je predpisovalo pri žveplenem etru.

Vzorec I.

(K oddelku III ukaza.)

Dežela	Finančni okraj
	Finančne straže oddelek v
1. Oddano dne 19	
2. Vpisano v zabeležek pod tekočo št.	
3. Preskušnja in primera izrecila z njegovim $\frac{\text{unikatom}}{\text{duplikatom}}$.	

Izrecilo.

(Unikat — Duplikat.)

Podpisani I. I. v zglasha pri
 c. kr. finančne straže oddelku v na podstavi dovolila
 c. kr. v z dne 19 št.
 notri navedeno pošiljatev $\frac{\text{žveplenega}}{\text{ocetnega}}$ etra $\frac{\text{v izvoz prek carinske črte prek}}{\text{v odnos}}$ $\frac{\text{c. kr.}}{\text{kr. ogr.}}$ carinskega urada v
 v

Pošiljatev je postaviti pri	Podpisanec prevzema s predstoječim izrecilom
gori oznamenjenem carinskem uradu	dolžnost, notri stoječe natančneje oznamenjeno
finančne straže oddelku v	pošiljatev v neizpremenjeni obliki in kakovosti,
do v $\frac{\text{izstopno}}{\text{prejemno}}$ obravnavo.	kakor je predpisano,
	$\frac{\text{izvesti prek carinske črte}}{\text{dovesti v prejemno obravnavo}}$

C. kr.

. dne

. dne

(Podpis finančnega organa.)

(Podpis stranke.)

II. Uradno najdenje.

[illegible]

*) V tem stolpcu je natanko označiti shranke, iz katerih so se vzeli poskuski.

Rešilo.

1. Oddano dne

2. Vknjiženo $\frac{\text{v beležnem registru}}{\text{v zapisku}}$ pod tek. št.

3. Podatek uradne preiskave z ozirom na:

a) uradne zapore;

b) število, vrsto in številke shrank;

c) kosmato težo cele pošiljatve.

4. Dokazilo izstopa preko carinske črte:

a) pri obmejnem carinskem uradu:

Zgornja pošiljatev ima v spremstvu
dne 19 izstopiti; je izstopila dne 19
glasom

b) pri glavnem carinskem uradu v carinskem ozemlju:

α) zgornja iz shrank obstoječa pošiljatev je bila s

pečati opravljeno zaporo nakladnega prostora $\frac{\text{železničnega voza}}{\text{prostora v ladji}}$ znamenja

št. z napovednico št. dne 19

odkazana v izstop preko $\frac{\text{c. kr.}}{\text{kr. ogr.}}$ carinskega urada v
v

β) pošiljatev je glasom izstopnega probeležka tek. št. dne 19
potem, ko se je snela uradna zapora, izstopila
v

C. kr. urad v

. dne 19

(Podpis)

Vzorec II a.

(K oddelku IV ukaza.)

Dežela

Finančni okraj

Finančne straže oddelek v

Konto številka

. -a v

k. št. o onih pošiljatih $\frac{\text{žveplena}}{\text{ocetnega}}$ etra, ki so se z zahtevo prostosti od davščine za alkohol, porabljen v njuno narejo, ali izvedle preko carinske črte, ali pa oddale za prejemanje upravičenim v tuzemstvu.

V polah

S prilogami.

Na podstavi dovoljenja c. kr. z dne 19 . .

št., je podpisani danes iz $\frac{\text{tvornice}}{\text{svobodnega sklada}}$ -a

v glasom zglasitve z dne št. hektolitrskih stopinj alkohola davščine prosto prejel z obveznostjo, da najpozneje do

ustrezno množino čistega $\frac{\text{žveplena}}{\text{ocetnega}}$ etra izvede v izvoz preko carinske črte, ali pa osebam, ki so v tuzemstvu dohodarstveno-uradno za to upravičene, eventualno za razliko opravi potrošnino.

. dne

(Podpis stranke.)

Izdatek.

[illegible]

Vzorec II b.

(K oddelku VI ukaza.)

Dežela

Finančni okraj

Finančne straže oddelek

Založni konto št. . . .

... -a v št. k. . . . o tistih pošiljativah $\frac{\text{žveplena}}{\text{ocetna}}$ etra, ki so se z zahtevo prostosti od davščine za alkohol, porabljen za njegovo narejo ali izvedle preko carinske meje ali pa za prejemanje upravičenim oddale v tuzemstvu.

V polah.
S prilogami.

Prvi ovedbi, opravljeni na podstavi določil VI. oddelka ukaza z dne dne se je v prej oznamenjenem podjetju podpisanega glasom zapisnika z dne našlo:

Žveplenega etra		Ocetnega etra			Žganja	
v čisti teži	s hektolitriškimi stopnjami alkohola	v čisti teži	s hektolitriškimi stopnjami		denaturiranega	ne denaturiranega
			alkohola	neizpremenjenega alkohola	hektolitriških stopinj	

(Podpis stranke.)

